

थिमि टाइम्स

THIMI TIMES WEEKLY

विमिन्हासक

साप्ताहिक

वर्ष १९ अङ्क १५ ने.सं. ११४६ कछलागा अष्टमी कात्तिक २६ गते बुधवार, २०८२ 12 Nov., 2025, Wednesday पृष्ठ ८ मूल्य रु १०/-

कम्युनिस्ट पार्टीहरू : वैचारिक ऐक्य वा संगठनात्मक विखण्डन ?

काठमाडौं । नेपालका वाम राजनीतिक दलहरूबीच पछिल्ला महिनाहरूमा देखिएका एकता-प्रयासहरूले देशको वैचारिक दिशा, संगठनात्मक सन्तुलन, र लोकतान्त्रिक संस्कृतिको स्वरूपबारे नयाँ विमर्श जन्माएका छन्। पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' नेतृत्वको नेकपा (माओवादी केन्द्र) र माधवकुमार नेपाल नेतृत्वको नेकपा (एकीकृत समाजवादी) बीच पुनः जीवित संवादले वाम राजनीतिमा पुनर्संरचनाको सम्भावना मात्र होइन, यसको वैचारिक प्रामाणिकता र सामाजिक प्रभावकारिताको पुनर्मूल्याङ्कनको आवश्यकता पनि उजागर गरेको छ।

राजनीतिक पुनर्गठन, 'घर फिर्ता' अभियान, र वैचारिक पुनःसमीक्षाका नाममा भइरहेको वर्तमान प्रयासलाई कतिपयले

वाम पुनर्जागरणको संकेतका रूपमा व्याख्या गर्छन्, भने अन्यले यसलाई अस्तित्व-संरक्षणको सीमित रणनीति ठान्छन्। विश्लेषकहरूको मतमा, नेपालको राजनीतिक स्थायित्व, नीतिगत निरन्तरता, र समावेशी आर्थिक विकासको पूर्वशर्त वाम शक्तिहरूबीचको साझा दृष्टिकोण र नीति-समन्वयमा निहित छ। तर, यदि यो एकता सत्तासमीकरणको दायरामा मात्र सीमित रह्यो भने, त्यसले वैचारिक सार गुमाउने खतरा बढाउँछ।

नेपालको वाम आन्दोलनको ऐतिहासिक अध्ययनले देखाउँछ—सन् १९४९ मा नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (नेकपा) गठनपछिका सात दशकहरूमा वाम राजनीति निरन्तर पुनर्गठन र विखण्डनबीच गुञ्जिएको छ। एमाले र माओवादीबीच भएका एकता-

फुटका शृंखलाहरू वैचारिक प्रतिबद्धता भन्दा बढी सत्तारूढ आकांक्षा र नेतृत्व-केन्द्रित स्वार्थले प्रेरित भएको इतिहासले प्रमाणित गर्छ। यी पुनर्गठनहरूबाट विचारभन्दा व्यक्ति, र नीतिभन्दा सत्ता प्राथमिकतामा रहने प्रवृत्ति झल्किन्छ। वर्तमान एकता बहस पनि यसै परम्पराको निरन्तरता हो।

हाल नेपालमा मसाल, एकीकृत, विकेन्द्रित, ड्यास, नेकपा, बहुमत, एकीकृत समाजवादी लगायत करिब दुई दर्जन वाम-कम्युनिस्ट दल सक्रिय छन्। यी दलहरूको जनसंगठन, वैचारिक स्थायित्व, र व्यवहारिक सान्दर्भिकता लगातार प्रश्नमा छन्। बाबुराम भट्टराई, मोहन वैद्य 'किरण', नेत्रविक्रम चन्द 'विप्लव' जस्ता नेताहरूले वैकल्पिक राजनीतिक मार्ग खोज्न थालेपछि वाम राजनीति केवल विभाजित

मात्र होइन, वैचारिक दृष्टिले पनि अस्थिर देखिन थालेको छ।

विश्लेषकहरूका अनुसार, वाम दलहरूको निरन्तर विभाजन र आन्तरिक द्वन्द्व लोकतान्त्रिक संस्थागतकरण र नीति निर्माणका लागि प्रतिकूल प्रवृत्ति हो। एकीकृत प्रयासहरूबाट पनि जनजीवनमा ठोस सुधार नआउनु, जनअपेक्षासंगको दूरी, र घट्दो जनसमर्थनले वाम शक्तिको सामाजिक वैधता कमजोर बनाएको छ। वाम आन्दोलनले विगतमा परिवर्तनको अग्रदूतको भूमिका खेले पनि, वर्तमान सन्दर्भमा यसको व्यवहारिक प्रभाव क्रमशः क्षीण बन्दै गएको छ।

राजनीतिक संस्थाहरूको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गर्दा नेताको नैतिक आचरण, शासन क्षमताको कार्यकुशलता, र बाँकी पेज ७ मा

चाँगुनारायणमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण कार्यशाला सम्पन्न

भक्तपुर । चाँगुनारायण नगरपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा लैङ्गिक समानता, आपाङ्गता र सामाजिक समावेशीकरण (न्वक्ष) कार्ययोजना निर्माणसम्बन्धी कार्यशाला सम्पन्न भएको छ। उक्त कार्यशाला राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा

बाँकी पेज ७ मा

प्रम कार्कीद्वारा नेपाल लिपिमा गरिएको पोस्टलाई "बङ्गाली" भन्दै टोल

काठमाडौं । प्रधानमन्त्री सुशीला कार्कीको सचिवालयले नेपाल भाषामा गरिएको एक आधिकारिक पोस्टका कारण सामाजिक सञ्जालमा टोलको शिकार हुनुपरेको छ। कार्य प्रगति विवरण सार्वजनिक गर्ने क्रममा प्रयोग गरिएको नेपाल भाषाको मौलिक नेपाल लिपि लाई केही प्रयोगकर्ताले 'बङ्गाली भाषा' भन्दै व्यंग्य गरेपछि विवाद उत्पन्न भएको हो।

सरकारले कात्तिक १६ देखि २१ गतेसम्मका कार्य प्रगतिहरू क्रमशः अङ्ग्रेजी, नेपाली, मैथिली र नेपाल भाषामा प्रधानमन्त्रीको आधिकारिक फेसबुक पेजमार्फत सार्वजनिक गर्दै आएको थियो।

नेपाल भाषाको पोस्ट दुई रूपमै गरिएको थियो—एक देवनागरी लिपिमा र अर्को नेपाल लिपि अर्थात् नेवा युनिकोडमा। यही मौलिक लिपिमा गरिएको पोस्टलाई चिन्दा नचिन्दै कतिपयले गलत व्याख्या गरेपछि बाँकी पेज ७ मा

नीलबाराही संरक्षण परियोजना स्थगित : पुरातत्व विभागको हस्तक्षेपपछि विवाद चुलियो

भक्तपुर । भक्तपुरको मध्यपुर थिमि नगरपालिका-९ स्थित ऐतिहासिक श्री नीलबाराही क्षेत्रको संरक्षणका नाममा सुरु हुन लागेको योजना हालका लागि अनिश्चितकालका लागि स्थगित गरिएको छ। संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयअन्तर्गतको पुरातत्व विभागले गत बुधवार मध्यपुर थिमि नगरपालिका र काठमाडौं उपत्यका विकास प्राधिकरणलाई पत्र पठाउँदै विस्तृत सम्पदा प्रभाव

अध्ययन प्रतिवेदन आउनुअघि कुनै पनि निर्माण वा पुनःसंरचना कार्य सुरु नगर्न कडाइका साथ निर्देशन दिएको हो। विभागको यो कदमले नगरपालिकासहित स्थानीय सरोकारवालाबीच तीव्र प्रतिक्रिया उत्पन्न गरेको छ। विभागले पठाएको पत्रको बोधार्थ वडा नं ९ कार्यालयलाई पनि पठाइएको छ, जसपछि वडास्तरमै राजनीतिक र प्रशासनिक हलचल सुरु भएको छ।

सम्पदामाथि सम्भावित

असर र विशेषज्ञको चेतावनी पुरातत्व विभागकी अधिकृत करुणा नकर्मका अनुसार अधिवक्ता तीर्थबहादुर वैद्यले दर्ता गरेको औपचारिक निवेदनपछि विभागले योजनाको प्राविधिक पक्षमाथि गहिरो अध्ययन गर्नुपर्ने निष्कर्षमा पुगेको हो। वैद्यले निवेदनमार्फत नीलबाराही मन्दिर क्षेत्रभित्रको संरक्षण परियोजना 'संरक्षण' भन्दा बढी 'निर्माणमुखी' भएको भन्दै चिन्ता व्यक्त गरेका थिए। उनका अनुसार मन्दिर र आसपासको पुरातात्विक संरचना तथा परम्परागत धार्मिक अभ्यासमा योजनाले दीर्घकालीन असर पार्न सक्छ। पुरातत्व विभागले यसै कारण विस्तृत सम्पदा प्रभाव अध्ययन प्रतिवेदन तयार

बाँकी पेज ७ मा

नयाँ अन्नबालीको कृतज्ञता र सांस्कृतिक अर्थ : सकिमिला पुन्हीको गहिरो महत्व

दीपक श्रेष्ठ

काठमाडौं उपत्यकाको नेवा: समुदायमा आज 'सकिमिला पुन्ही'—जसलाई 'हलिमली पुन्ही' वा 'सकिमना पुन्ही' पनि भनिन्छ—धार्मिक, सांस्कृतिक र सामुदायिक एकताको प्रतीकका रूपमा उल्लासपूर्वक मनाइँदैछ। बौद्ध नेवा: समाजमा अत्यन्तै महत्वपूर्ण मानिने यो पर्व केवल आस्था र परम्पराको विषय होइन, यो कृषिजन्य जीवनशैली, प्रकृतिप्रतिको सम्मान, श्रमको मूल्य र सामूहिक सहअस्तित्वको गहिरो अभिव्यक्तिसँग पनि सम्बन्धित छ।

नेवा: सभ्यतामा कृषि प्रमुख जीवनाधारको रूपमा रहेको छ, र सकिमिला पुन्ही त्यो परम्पराको प्रतिविम्ब हो। यस दिन घर-घरमा नयाँ

अन्नबाली—मकै, भटमास, केराउ, मसुरा, बकुला आदि—भुटेर खाने चलन छ। यसरी नयाँ अन्नको सेवनले किसानको श्रम, प्रकृतिको उदारता र उत्पादनशील समयप्रतिको कृतज्ञता जनाउँछ। यस पर्वको अर्को विशेषता

भनेको तरुल, सखरखण्ड, पिँडालु, वनतरुल जस्ता कन्दमूल उसिनेर देवतामा अर्पण गर्ने चलन हो। यही परम्परा अनुसार यो पर्वलाई 'सकिमना पुन्ही'—अर्थात् उसिने कन्दमूलको पूर्णिमा—भनिन्छ, जसले कृषिजन्य उत्पादन र धार्मिक श्रद्धा बीचको प्रत्यक्ष सम्बन्धलाई देखाउँछ।

सामूहिक कला, सौन्दर्य र सांस्कृतिक अभिव्यक्ति सकिमिला पुन्हीको मुख्य आकर्षण 'हलिमली ब्येगु' हो, जुन मठ, बहाल र चैत्य अगाडि सामूहिक रूपमा तयार गरिन्छ। गुठीका सदस्यहरूले नयाँ अन्नबाली मिसाएर सूर्य, चन्द्र, कमल, फसल र धार्मिक प्रतीकका आकृतिहरू सिर्जना गर्छन्। यो केवल कलात्मक बाँकी पेज ७ मा

क्यान्सर उपचारमा भक्तपुर क्यान्सर अस्पतालको प्रतिबद्धता –डा. चालिसे

भक्तपुर । भक्तपुर क्यान्सर अस्पतालले आफ्नो ३१ औं वार्षिकोत्सव मनाउँदै, “क्यान्सरको उपचारमा समान पहुँच, करुणा र गुणस्तरीय सेवा” भन्ने मूल नारासहित आगामी वर्षहरूमा उपचार सेवा विस्तार र पूर्वाधार सुदृढीकरणमा विशेष ध्यान दिने घोषणा गरेको छ ।

वार्षिकोत्सव समारोहमा अस्पतालका कार्यकारी निर्देशक डा. उज्ज्वल चालिसेले शुभकामना मन्तव्य दिँदै तीन दशकको संस्थागत यात्रालाई “सपना साकार हुँदै गएको संघर्षमय यात्रा”का रूपमा स्मरण गरे । सन् १९९४ (वि.सं. २०५१) मा जम्मा दुई शैयाबाट सुरु भएको सानो प्यालियटिभ केयर युनिट १५० शैयाको अत्याधुनिक क्यान्सर अस्पतालमा रूपान्तरण हुनु गौरवको विषय भएको उनले बताए ।

डा. चालिसेले भने, “हाम्रो उद्देश्य सधैं एउटै रह्यो – क्यान्सरको उपचारमा समान पहुँच, करुणा र गुणस्तरीय सेवा उपलब्ध गराउने । अस्पतालले न्यून शुल्कमा उच्च प्रविधिको प्रयोग गर्दै सर्वसाधारणलाई गुणस्तरीय उपचार उपलब्ध गराउँदै आएको छ ।”

अहिले अस्पतालमा अत्याधुनिक डायग्नोस्टिक ल्याब, सिटी स्क्यान, सर्जरी,

किमोथेरापी, रेडिएसन थेरापी, आईसीयू र प्यालियटिभ केयरलगायतका सबै सेवा उपलब्ध छन् ।

डा. चालिसेले थपे, “अस्पतालले देशमै क्यान्सर उपचारमा ठूलो योगदान पुऱ्याएको छ । उपचारका लागि विदेशिने अरबौं रुपैयाँ देशमै बचाउन पनि हामी सफल भएका छौं ।”

कार्यकारी निर्देशक डा. चालिसेले अस्पताल अहिले साघुरो स्थानमा सञ्चालन भइरहेको बताउँदै आगामी ५०-१०० वर्षलाई लक्षित गर्दै नयाँ भौतिक पूर्वाधार विस्तार अपरिहार्य रहेको उल्लेख गरे । उनका अनुसार, चाँगुनारायण नगरपालिका-३ स्थित करिब ४५ रोपनी जग्गा अस्पताललाई उपलब्ध गराउने निर्णय नगरपालिकाले गरिसकेको छ र उक्त प्रस्ताव स्वीकृतिका लागि स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयमा पठाइसकेको छ । “यदि उक्त वा अन्य उपयुक्त जग्गा प्राप्त भयो भने अस्पताललाई ३०० शैयामा विस्तार गर्न सकिन्छ र नयाँ प्रविधिहरू भित्र्याउन सकिनेछ,” उनले बताए ।

डा. चालिसेले मन्त्रालयलाई अस्पतालका कर्मचारी सेवा विनियमावली र ओ७: संरचना शीघ्र स्वीकृत गर्न आग्रह गरे । उनका अनुसार, दरबन्दी र नियमावली स्वीकृत नहुँदा विशेषज्ञ

चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीको पदपूर्ति र स्थायित्वमा कठिनाइ भइरहेको छ ।

कार्यक्रममा अस्पतालमा २० वर्ष र २५ वर्षसम्पूर्ण सेवा समर्पण गर्ने कर्मचारीहरूलाई सम्मान गरिएको थियो । डा. चालिसेले उनीहरूलाई “संस्थाको मेरुदण्ड” भन्दै कृतज्ञता व्यक्त गरे । “तपाईंहरूको प्रतिबद्धता, धैर्यता र सेवाभावकै कारण यो अस्पताल आज देशकै अग्रणी क्यान्सर उपचार केन्द्र बनेको हो,” उनले भने ।

डा. चालिसेले भक्तपुर क्यान्सर अस्पताललाई केवल उपचार केन्द्र होइन, राष्ट्रिय नीति निर्माण, अनुसन्धान र जनचेतना अभिवृद्धिमा योगदान पुऱ्याउने संस्थाका रूपमा विकसित गर्ने लक्ष्य रहेको बताए । “हामी चाहन्छौं कि कुनै पनि नेपाली नागरिकले उपचार अभावमा पीडा भोग नपरोस्,” उनले जोड दिए ।

कार्यक्रममा संघीय स्वास्थ्य मन्त्रालय, बागमती प्रदेश सरकार, स्थानीय निकाय तथा विभिन्न साझेदार संस्थाका प्रतिनिधिहरूको उपस्थिति थियो । कार्यक्रमको अन्त्यमा डा. चालिसेले सबै सहयोगी निकाय, कर्मचारी र समुदायलाई धन्यवाद दिँदै भने, “यो केवल हाम्रो संस्थाको उत्सव होइन, सम्पूर्ण समुदायको गौरव हो ।”

जेन्जी आन्दोलनलाई राज्यले अपराधको रूपमा चित्रण गर्ने प्रयासप्रति चिन्ता

काठमाडौं । गत भदौ २३ र २४ मा भएको जेन्जी आन्दोलनलाई टिकापुरमा भएको थारु विद्रोहजस्तो अपराधको रूपमा प्रस्तुत गर्ने राज्यको प्रयासप्रति राजनीतिक विश्लेषक तथा जेन्जी आन्दोलनका अगुवाहरूले गम्भीर चिन्ता व्यक्त गरेका छन्।

थारु नागरिक अभियानले राजधानीमा आयोजना गरेको ‘थारु र परिवर्तनको राजनीति: नयाँ दृष्टिकोणको खोजी’ विषयक संवाद कार्यक्रममा सहभागी वक्ताहरूले आन्दोलनलाई अपराधीकरण गर्ने प्रवृत्तिप्रति असहमति जनाएका हुन्।

जेन्जी आन्दोलनका अगुवा रिजन राना मगरले आन्दोलनलाई राज्यले हिंसाको दृष्टिले हेरेको आरोप लगाउँदै भन्नुभयो, “राज्यतहका विभेदकारी नीतिहरूले उत्पीडित समुदायलाई आन्दोलनमा उभ्याएको हो। यदि राज्यले देशको विविधतालाई स्वीकार्न सकेन भने यस्ता विद्रोहहरू लगातार भइरहनेछन्।”

लालाबालाको पाँचौँ काठमाडौँ अन्तर्राष्ट्रिय बालनाटक महोत्सव

काठमाडौँ । नेपाल सहित बाह्र देशका कलाकारहरूको सहभागितामा सम्पन्न लालाबाला काठमाडौँ अन्तर्राष्ट्रिय बालनाटक महोत्सव को पाँचौँ संस्करण सोमवारदेखि इम्पेरियल वर्ल्ड स्कुल, काठमाडौँमा सुरु भएको छ। बालबालिकामा सिर्जनात्मकता, सहकार्य र अन्तर्राष्ट्रिय संस्कृतिको आदानप्रदान प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यसहित आयोजना गरिएको यो महोत्सव शुक्रवारसम्म चल्नेछ।

उद्घाटन समारोह बुढानिलकण्ठ महानगरपालिकाकी उपमेयर अनिता लामाको प्रमुख आतिथ्यमा सम्पन्न भएको थियो। सो अवसरमा सङ्गीत नाट्य एकेडेमीका पूर्वउपकुलपति हरिहर शर्मा, प्राध्यापक डा. अभि सुवेदी, रंगकर्मी आकांक्षा कार्की, प्रभाकर न्यौपाने, राम केयसी, मन्जु गिरिलगायतका अतिथिहरूको सहभागिताले कार्यक्रमलाई भव्य बनाएको थियो। उद्घाटनपछि विद्यालयकै प्रस्तुति ‘बच्चा माई बच्चा’ र बङ्गलादेशको ‘ मिट्टिकर फुल’ मञ्चन गरियो।

महोत्सवमा नेपाल, भारत, बङ्गलादेश, श्रीलंका, इरान, थाइल्यान्ड, युके, जापान, स्लोभाकिया, चेक रिपब्लिक, लाताभिया र

संयुक्त पहिचानवादी मार्चाका संयोजक प्रा. डा. महेन्द्र लावतीले भने, “राज्यले पहिचानको मागलाई जातिवादी भन्दै आरोप लगाउने प्रवृत्ति देखाएको छ। नेपाल एकल जाति राज्य भएको कारण यस्तो दृष्टिकोण सिर्जना भएको हो। सबै जातजातिलाई समेटेर बहुजातीय राष्ट्र निर्माण गर्न सके मात्रै द्वन्द्व अन्त्य हुने देखिन्छ।”

नागरिक समाजका अगुवा खगेन्द्र संग्रौलाले सञ्चार माध्यमहरूले पनि जेन्जी आन्दोलनलाई अपराधको रूपमा प्रस्तुत गरेकोमा असहमति जनाए। उहाँले टिकापुर घटनाको उदाहरण दिँदै भन्नुभयो, “सदियौँदेखि थारुहरूलाई आफ्नो भूमिमा दास बनाएर राखिएको छ। विद्रोह हुँदा राज्यले अपराधीकरण गरेको हो।” यरुहट आन्दोलनका अगुवा लक्ष्मण थारुले भने पछिल्ला सम्झौता र मोलमोलाइका कारण आन्दोलनका मुख्य मुद्दाहरू केही पन्छिएको देखिएकोमा दुख

व्यक्त गर्नुभयो। उहाँले जेन्जी आन्दोलन समयमै भएको विश्लेषण पनि गर्नुभयो।

राजनीतिक विश्लेषक डम्बर खतिवडाले आदिवासी जनजातिको आन्दोलनलाई सांस्कृतिक मात्र नभई राजनीतिक रूपमा अधि बढाउन आवश्यक रहेको बताए। उहाँले आदिवासीहरूलाई अब सांस्कृतिक समुदाय मात्र नभई राजनीतिक समुदायको रूपमा उभिनुपर्ने धारणा राख्नुभयो।

पूर्व शिक्षा मन्त्री सुमना श्रेष्ठले आन्दोलनमा भएको दमन र हत्याका घटनाहरूको जिम्मेवारी नेतृत्वतहका व्यक्तिहरूले स्वीकार गर्नुपर्ने उल्लेख गर्नुभयो। यसैगरी वक्ता प्रशान्त सिंह र थारु अभियन्ता सुरेन्द्र चौधरीले पनि जेन्जी आन्दोलन वर्तमान समयको आवश्यकता रहेको बताए।

सो संवाद कार्यक्रमको सहजिकरण थारु नागरिक अभियानकी संयोजक इन्दु थारुले गर्नुभएको थियो।

विनायकमा युकेका आखा विशेषज्ञहरूद्वारा आखा स्वास्थ्य शिविर सम्पन्न

मध्यपुर थिमि । स्वस्थ शरीर, स्वच्छ दिमाग भन्ने मूल नारालाई आत्मसात गर्दै गुणस्तरीय शिक्षा र विद्यार्थीको सर्वाङ्गिण विकासमा निरन्तर अग्रसर विनायक शिक्षा निकेतन इङ्लिस सेकेन्डरी स्कुलले दुई दिने आँखा स्वास्थ्य शिविर भव्य रूपमा सम्पन्न गरेको छ । विद्यालयले शैक्षिक उत्कृष्टताका साथै विद्यार्थीको स्वास्थ्य र जीवनशैलीमा सुधार ल्याउने उद्देश्यले यस्ता स्वास्थ्य-सम्बन्धी कार्यक्रमलाई आफ्नो नियमित गतिविधिको हिस्सा बनाउँदै आएको छ ।

विद्यालय परिसरमै आयोजित शिविर कात्तिक १८ र १९ गते दुई दिनसम्म सञ्चालन गरिएको थियो । यस कार्यक्रम विद्यालयको विशेष पहलमा र बेलायत (यूके)बाट आएका स्वयंसेवक चिकित्सक डा. लुसी र डा. एलिजाबेथको प्राविधिक तथा चिकित्सकीय सहयोगमा सम्पन्न गरिएको हो । विद्यालयका अनुसार, उनीहरूले विद्यार्थीहरूलाई आँखा परीक्षणका साथै आँखाको संरचना, स्वास्थ्य र हेरचाहका उपायहरूबारे व्यावहारिक जानकारीसमेत प्रदान गरेका थिए ।

शिविरमा विद्यार्थी, शिक्षक-शिक्षिका, विद्यालयका कर्मचारी र अभिभावक गरी करिब ६५० जनाको आँखा परीक्षण गरिएको थियो । सहभागीहरूलाई आवश्यक परामर्श, औषधि वितरण तथा दृष्टिदोष भएका विद्यार्थीहरूलाई चश्मा समेत वितरण गरिएको थियो । केही विद्यार्थीहरूमा आँखा सुख्खा हुने, दृष्टि धुम्लिने, एलर्जी र आँखाको असन्तुलनजस्ता समस्या फेला परेपछि उनीहरूलाई थप उपचारका लागि परामर्श पत्र प्रदान गरिएको थियो ।

विद्यालयका संस्थापक प्रिन्सिपल सुरेन्द्रविक्रम प्रजापतिका अनुसार, पछिल्ला वर्षहरूमा मोबाइल फोन, ट्याब्लेट, ल्यापटप तथा अन्य डिजिटल उपकरणको अत्यधिक प्रयोगले विद्यार्थीहरूमा आँखासम्बन्धी समस्या तीव्र रूपमा बढिरहेको छ । उनले यस प्रवृत्तिले दीर्घकालीन रूपमा दृष्टि क्षति पुऱ्याउने सम्भावना रहेको उल्लेख गर्दै समयमै आँखाको परीक्षण र हेरचाह गर्न अभिभावकहरूलाई आग्रह गरे । उनले भने, “हामीले विद्यार्थीहरूलाई शिक्षामा मात्र होइन, स्वास्थ्य र जिम्मेवार जीवनशैलीमा पनि सचेत बनाउनुपर्छ, जसले उनीहरूको भविष्य सुरक्षित रहोस् ।”

शिविरमा सहभागी विद्यार्थीहरूले पनि कार्यक्रमबाट धेरै उपयोगी ज्ञान प्राप्त गरेको प्रतिक्रिया दिएका छन् । उनीहरूले आँखाको हेरचाहका विषयमा पहिले थोरै जानकारी भए पनि अब नियमित परीक्षण र स्वस्थ अभ्यास गर्ने प्रतिबद्धता जनाएका छन् । शिविरमा विद्यालय प्रशासन, शिक्षक-शिक्षिका र अभिभावकबीच पनि स्वास्थ्यका विषयमा अन्तरक्रिया भएको थियो ।

विद्यालयले जनाएको छ कि यस्ता स्वास्थ्य शिविरहरूले विद्यार्थीहरूमा चेतना अभिवृद्धि गर्ने, स्वास्थ्यप्रति जिम्मेवार बनाउने र समुदायमा सकारात्मक सन्देश फैलाउने कार्य गर्छन् । विनायक शिक्षा निकेतनले आफ्नो सामाजिक दायित्व कार्यक्रम (क्यअर्च्वा च्मकउयलकष्दर्पष्ठथ एचयनचक) अन्तर्गत विभिन्न स्वास्थ्य, सरसफाइ, वातावरण र समाजसेवामूलक क्रियाकलापहरू नियमित रूपमा सञ्चालन गर्दै आएको छ । विद्यालयले आगामी महिनाहरूमा दन्त स्वास्थ्य र मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी शिविर पनि आयोजना गर्ने योजना बनाएको जनाएको छ ।

नेपालमा नसर्ने रोगले वार्षिक

काठमाडौँ - नेपालमा सबैभन्दा धेरै मृत्युको मुख्य कारण नसर्ने रोग रहेको पाइएको छ । ‘बर्डेन अफ डिजिज’ को पछिल्लो तथ्यांकअनुसार नेपालमा प्रत्येक वर्ष करिब १ लाख ९३ हजार ३३१ जना नेपालीको मृत्यु हुन्छ।

त्यसमध्ये करिब ७१ प्रतिशत अर्थात् १ लाख ३७ हजार ५५३ जनाको मृत्यु मुटु, मिर्गौला, क्यान्सर, दीर्घ श्वासप्रश्वास सम्बन्धी समस्या (जस्तै सीओपीडी, दम) जस्ता जटिल स्वास्थ्य समस्याका कारण हुन्छ ।

विशेषगरी मुटु र मुटु सम्बन्धी रक्तनली सम्बन्धी रोगबाट वार्षिक ४६ हजार ३९९ नेपालीको मृत्यु हुने गरेको छ। यस्तै क्यान्सर रोगले २१ हजार ६५३, सीओपीडी र दमजस्ता दीर्घ श्वासप्रश्वास रोगले ४० हजार ७९२ नेपालीको जीवन समाप्त गर्दछ ।

मधुमेह र मिर्गौला रोगका कारण वार्षिक ८ हजार ५०३, आन्त्रा सम्बन्धी रोगका कारण ६ हजार ९५९ नेपालीले ज्यान गुमाउँछन्। पछिल्ला वर्षमा मानसिक स्वास्थ्य समस्या पनि मृत्युको प्रमुख कारण बनेको देखिन्छ, जहाँ ४ हजार ४४६ जनाले मानसिक स्वास्थ्यसम्बन्धी रोगका कारण ज्यान गुमाउँछन्। त्यस्तै, खाना तथा पाचन प्रणाली सम्बन्धी रोगले वार्षिक ११ हजार ४०६ नेपालीको जीवन लिन्छ।

स्वास्थ्य विज्ञहरूले यो तथ्यांकले जनस्वास्थ्यमा दीर्घकालीन रोग नियन्त्रण र सचेतनामा अभै ध्यान दिनुपर्ने देखाउँछ, भनी बताएका छन्।

४५०० वर्ष पुरानो पिरामिडमा शताब्दीयौंदेखि लुकेको रहस्य उजागर हुँदै

एजेन्सी । मिस्रको गिजामा अवस्थित मेनकाउरे पिरामिड (Pyramid of Menkaure) पुनः एकपटक रहस्य र अनुसन्धानको केन्द्र बनेको छ। करिब ४५०० वर्ष पुरानो यो पिरामिडमा पुरातत्वविदहरूले हालै नयाँ खोज गरेका छन्, जसले विश्वभरका वैज्ञानिकलाई समेत अचम्ममा पारेको छ।

मेनकाउरे पिरामिड चौथो राजवंशका फिरौन मेनकाउरेको समाधि मानिन्छ। गिजाका तीन मुख्य पिरामिडमध्ये आकारमा सबैभन्दा सानो भए पनि यसको बनावट र संरचना अत्यन्तै जटिल मानिन्छ। यही कारणले यो पिरामिड शताब्दीयौंदेखि अनुसन्धानको विषय बन्दै आएको छ।

गुप्त खाली स्थानको खोज काहिरा विश्वविद्यालय र जर्मनीको टेक्निकल युनिभर्सिटी अफ म्युनिकका विज्ञहरूले संयुक्त रूपमा चलाएको क्अवलएथचकप्मक एचयवभअत अन्तर्गत यो

खोज सम्भव भएको हो। उनीहरूले जियो-रडार, अल्ट्रासोनिक स्क्यान र इलेक्ट्रिकल रेसिस्टेन्स टोमोग्राफीजस्ता अत्याधुनिक प्रविधिको प्रयोग गरेर पिरामिडको भित्री संरचना नोक्सान नगरिकन अध्ययन गरेका थिए।

स्क्यानको क्रममा वैज्ञानिकहरूले पिरामिडभित्र दुई वटा हावाले भरिएका खाली स्थान (खयष्मक) पत्ता लगाएका छन्। पहिलो वाँइडको गहिुराइ करिब ४.६ फिट, उचाइ ३.२ फिट र चौडाइ ४.९ फिट रहेको छ, भने दोस्रो वाँइड केही सानो – ३.७ फिट गहिुरो, ३ फिट अग्लो र २.३ फिट चौडाइको छ।

यी दुवै वाँइडहरू पिरामिडको पूर्वी भागमा फेला परेका हुन्, जहाँ करिब १३ फिट अग्ला र २० फिट चौडा ग्रानाइटका अत्यन्तै चुस्त-सुस्कारा पत्थरहरू जडान गरिएको छ। यस्ता सुन्दर रूपमा काटिएका पत्थरहरू पहिले पिरामिडको उत्तरी भागमै मात्र देखिएका थिए। विशेषज्ञहरूको भनाइमा यी खाली स्थानहरूले

सम्भावित गुप्त प्रवेशद्वार वा मार्गको सङ्केत दिन सक्छन्।

सन् २०१९ मा अनुसन्धानकर्ता स्टेजन भान डेन् होभनले यही भागमा गुप्त प्रवेशद्वार लुकेको हुनसक्ने दाबी गरेका थिए। हालको नयाँ खोजले उनको सिद्धान्तलाई थप बल मिलाएको छ।

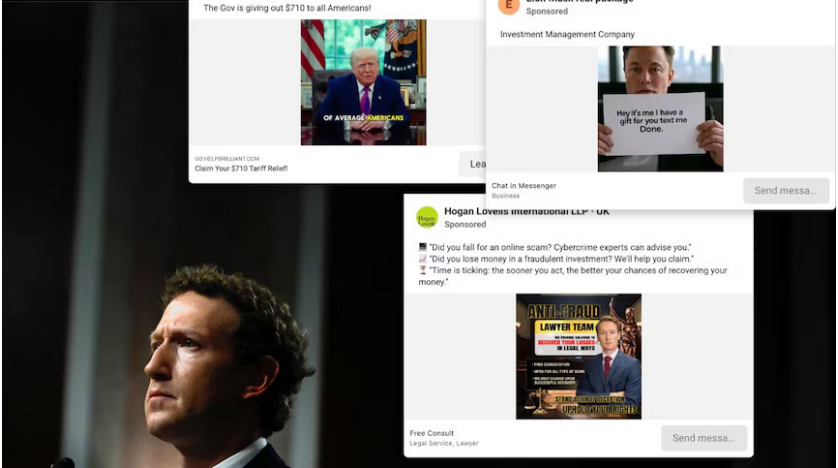
के लुकेको छ पिरामिडभित्र? विशेषज्ञहरूका अनुसार यी वाँइडहरू कुनै गुप्त सुरुङ, बन्द मार्ग वा हजारौं वर्षदेखि नदेखिएका प्राचीन वस्तुहरूको प्रवेशद्वार हुन सक्छन्। टेक्निकल युनिभर्सिटी अफ म्युनिकका प्राध्यापक क्रिश्चियन गोसेका अनुसार, गत वर्ष खुफू पिरामिडमा अज्ञात कोठा भेटिएपछि यो अर्को महत्वपूर्ण सफलता हो, जसले मिस्रका पिरामिडहरू अझै पनि अनेकौं रहस्य लुकाइरहेको पुष्टि गर्छ।

अनुसन्धानकर्ताहरूले अनुमान गरेका छन् कि मेनकाउरे पिरामिडमा दुई प्रवेशद्वार हुनसक्छन् – एउटा देखिने र अर्को हजारौं वर्षदेखि बन्द वा लुकेको। यी दुवै वाँइडहरू त्यही रहस्यमय प्रवेशद्वारको सुरुआत हुनसक्ने आशंका गरिएको छ।

आगामी महिनाहरूमा यी स्थानहरूको गहिुरो अध्ययनका लागि रोबोटिक ड्रोन र फाइबर-अप्टिक क्यामेरा प्रयोग गरिने योजना बनाइएको छ। यसबाट ती खाली स्थानहरूभित्र साँच्चै कुनै गुप्त सुरुङ, कोठा वा फिरौनको अवशेष लुकेको छ कि भन्ने पत्ता लाग्ने वैज्ञानिकहरूको अपेक्षा छ।

मिस्रका पिरामिडहरू अझै पनि मानव सभ्यताका अथुरो इतिहास बताइरहेका छन् – र मेनकाउरे पिरामिडको यो नयाँ खोजले त्यस रहस्यमय इतिहासको अर्को पाना खुल्ने संकेत गरेको छ।

मेटाले स्क्याम विज्ञापनबाट १६ अर्ब डलर आम्दानी गरेको रोयटर्सको दाबी

काठमाडौं । सामाजिक सञ्जाल फेसबुक, इन्स्टाग्राम र ट्विटरमा एपको मातृ कम्पनी मेटाले सन् २०२४ मा गरेको कूल आम्दानीको करिब १० प्रतिशत हिस्सा ठगी र जालसाजीजन्य विज्ञापनबाट आर्जन गरेको खुलासा भएको छ। अन्तर्राष्ट्रिय समाचार संस्था रोयटर्सले बिहीबार सार्वजनिक गरेको प्रतिवेदनले यस्तो तथ्य सार्वजनिक गरेको हो।

प्रतिवेदन अनुसार मेटाको सन् २०२४ मा कूल विक्री १६४.५ अर्ब अमेरिकी डलर रहेको थियो। सोमध्ये करिब १६ अर्ब डलर ठगी तथा जालसाजी प्रकृतिका विज्ञापनबाट आएको उल्लेख छ। यी विज्ञापनहरूमा नक्कली ई-कमर्स साइट, भ्रामक लगानी योजना, अवैध अनलाइन जुवा र प्रतिबन्धित औषधि तथा स्वास्थ्य सामग्रीको प्रचार मुख्य

रहेको बताइएको छ।

रोयटर्सले उद्धृत गरेको डिसेम्बर २०२४ को एक आन्तरिक कागजातमा मेटाले हरेक वर्ष ‘उच्च जोखिम’ का ठगी विज्ञापनबाट करिब ७ अर्ब डलर कमाउने गरेको जनाइएको छ। अर्को कागजातमा कम्पनीका प्रयोगकर्तालाई दैनिक भ्रण्डै १५ अर्ब पटक यस्ता विज्ञापन देखाइने उल्लेख गरिएको छ। यद्यपि, मेटाको भित्री लक्ष्य यस्ता विज्ञापन घटाउने रहेको कागजातमा जनाइएको छ। तर, ठगीजन्य विज्ञापन तत्काल हटाउँदा कम्पनीको आम्दानीमा नकारात्मक असर पर्न सक्ने डरले उच्च तहका अधिकारीहरू हिचकिचाएको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ।

यसैबीच, मेटाले रोयटर्सको दाबीलाई अस्वीकार गरेको छ। कम्पनीका प्रवक्ताले उक्त अनुमान “अत्यधिक सामान्य र समावेशी” भएको बताउँदै वास्तविक तथ्याङ्क फरक रहेको प्रतिक्रिया दिएका छन्। उनका अनुसार, “ठगी विज्ञापनबाट मेटाको आम्दानी १० प्रतिशत रहेको दाबी तथ्यपरक होइन। पछिल्लो समीक्षाले यीमध्ये धेरै विज्ञापनले कम्पनीका नीतिहरू उल्लङ्घन नगरेको देखाएको छ।”

अघि बढाइनेछ।”

प्रेस तथा अभिव्यक्ति स्वतन्त्रता कुण्ठित नहोस् भन्नेमा सरकार प्रतिबद्ध रहेको स्पष्ट गर्दै उनले ‘जेनजी आन्दोलन’का क्रममा घाइते पत्रकार हरूको निःशुल्क उपचार र क्षति भएका मिडियालाई क्षतिपूर्तिको व्यवस्था मिलाइने जानकारी दिए। मृत्यु भएका पत्रकार सुरेश रजकका परिवारलाई रोजगारीको व्यवस्था पनि सुनिश्चित भएको उनले बताए।

पत्रकार महासङ्घको ध्यानाकर्षण नेपाल पत्रकार महासङ्घकी अध्यक्ष निर्मला शर्माले लामो समयदेखि पत्रकारको पारिश्रमिक वृद्धिदेखि पेसागत सुरक्षासम्मका विषयमा सरकारले पर्याप्त ध्यान नदिएको बताइन्। उनले सरकारले गर्ने काममा मिडियाले रचनात्मक प्रतिपक्षको भूमिका निर्वाह गर्ने उल्लेख गरिन्।

रुसको पुनर्निर्माणमा उत्तर कोरियाली पाँच हजार सैनिक सहभागी हुने

सियोल । उत्तर कोरियाले रुसमा पूर्वाधार पुनर्निर्माणका कार्यका लागि करिब पाँच हजार सैनिक पठाएको दक्षिण कोरियाली गुप्तचर निकायको जानकारीका आधारमा सार्वजनिक भएको छ।

दक्षिण कोरियाली सांसद ली सियोङ-क्वेनका अनुसार उत्तर कोरियाली सैनिकहरू सेप्टेम्बरदेखि चरणबद्ध रूपमा रुस पठाइँदै छन् र तिनीहरूलाई निर्माण तथा पुनर्निर्माणसम्बन्धी गतिविधिमा परिचालन गरिने अपेक्षा गरिएको छ।

सियोलको राष्ट्रिय गुप्तचर सेवा (ल्स्क) ले संसदलाई दिएको प्रतिवेदनमा रुस-युक्रेन सीमा नजिक हाल करिब १० हजार उत्तर कोरियाली सैनिक तैनाथ रहेको अनुमान गरिएको उल्लेख छ। ती मध्ये केही युद्धसम्बन्धी सहयोगमा र केही पुनर्निर्माण कार्यमा संलग्न रहेको जनाइएको छ।

दक्षिण कोरियाली स्रोतका अनुसार युक्रेन युद्धमा सहभागी भएका कम्तीमा ६०० उत्तर कोरियाली सैनिक मारिएका छन् भने हजारौं घाइते भएका छन्। विश्लेषकहरूले यस कदमलाई प्योङयाङ र मस्कोबीचको बढ्दो सैन्य र आर्थिक सहकार्यको संकेतका रूपमा व्याख्या गरेका छन्।

रुसलाई समर्थनस्वरूप सैनिक पठाउने बदलामा उत्तर कोरियाले मस्कोबाट आर्थिक सहयोग, खाद्यान्न आपूर्ति, ऊर्जा स्रोत र सम्भावित रूपमा सैन्य प्रविधि प्राप्त गरिरहेको बताइन्छ। यसले अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबन्धका बीच प्योङयाङलाई आर्थिक राहत मिलेको विश्लेषण पनि गरिएको छ।

विशेषज्ञहरूको भनाइमा, युक्रेन युद्धमा रुसको दीर्घकालीन संलग्नताले उत्तर कोरियालाई आफ्नो प्रभाव विस्तार र अन्तर्राष्ट्रिय अलगाव घटाउने अवसर प्रदान गरेको छ।

दिल्ली विस्फोटमा मृत्यु हुनेको संख्या बढ्दै

नयाँ दिल्ली । दिल्लीको लालकिल्ला मेट्रो स्टेशन नजिक सोमबार साँझ भएको कार विस्फोटमा जम्मु-कश्मीर पुलवामाका डाक्टर मोहम्मद उमर नबीको संलग्नता भएको आशंका गरिएको छ। घटनामा हालसम्म १२ जनाको मृत्यु र कम्तीमा २१ जना घाइते भएका छन्। दिल्ली प्रहरीले सार्वजनिक गरेको सीसीटीभी फुटेजमा कालो मास्क लगाएका एक व्यक्ति हुन्डाई आई-२० कार चलाउँदै पार्किङ क्षेत्रबाट निस्कँदै गरेको देखिन्छ। फुटेजमा देखिएको व्यक्ति उमर नबीसँग मिल्दोजुल्दो भएको बताइएको छ। उमर हरियाणाको फरीदाबादस्थित अल फलाह विश्वविद्यालयमा अध्यापन गर्थे।

सुरक्षा निकायका अनुसार, उनी जैश-ए-मोहम्मदसँग जोडिएको एक चरमपन्थी मोड्युलमा संलग्न थिए। विस्फोट हुनु अघिल्ला केही घण्टामै जम्मु-कश्मीर प्रहरीले फरीदाबादमा यही समूहका तीन डाक्टरसहित आठ जनालाई पक्राउ गरेको थियो। पक्राउ परेकामध्येबाट करिब २,९०० किलो विस्फोटक पदार्थ, एक असल्ट राइफल र एके-४७ बरामद भएको थियो। तीन सहकर्मी पक्राउ परेपछि उमरले दिल्लीमा आत्मघाती आक्रमण गरेको हुन सक्ने अनुमान गरिएको छ। सीसीटीभी र प्रारम्भिक अनुसन्धानका अनुसार, उमर विस्फोट हुनुभन्दा करिब तीन घण्टा अघि नै कारभित्र बसेका थिए र त्यस अवधिभर बाहिर निस्किएका थिएनन्। प्रहरीले उनी कसैको प्रतीक्षा वा निर्देशनको पर्खाइमा रहेको हुन सक्ने बताएको छ।

साँझ करिब ६:५२ बजे लालकिल्ला मेट्रो स्टेशननजिक ट्राफिक सिग्नलमा पुगेपछि कार विस्फोट भएको थियो। विस्फोटको समयमा उमर कारभित्रै थिए वा होइनन् भन्ने पुष्टि हुन बाँकी छ। यसबारे स्पष्टता ल्याउन उनका आमाको डीएनए नमूना लिइएको र मृतकहरूको डीएनएसँग मिलान गरिने बताइएको छ।

दिल्ली प्रहरीले उमरकी आमा र दुई भाइलाई नियन्त्रणमा लिएर सोधपुछ गरिरहेको छ। उमरकी भाभी मुजिमिलले समाचार एजेन्सी एएनआईलाई बताउँदै भनिन्, “पुलिसले मेरा श्रीमान्, देवर र सासूलाई लगेर उमरबारे सोधपुछ गर्‍यो। अन्तिम पटक उनीसँग शुक्रबार कुरा भएको थियो।” उमर अविवाहित थिए, यद्यपि उनको सगाइ भइसकेको थियो। पछिल्ला दुई महिनादेखि उनी घर आएका थिएनन्।

यसअघि जम्मु-कश्मीर प्रहरीले हरियाणाको फरीदाबादबाट डा. मुजिमिल शकील र लखनऊबाट महिला चिकित्सक शाहिन शाहिदलाई पक्राउ गरेको थियो। मुजिमिलको कोठाबाट ३६० किलो विस्फोटक पदार्थ र एक असल्ट राइफल बरामद भएको थियो भने शाहिनको कारमा एके-४७ र गोलीहरू भेटिएका थिए।

७ नोभेम्बरमा अनन्तनागका चिकित्सक डा. आदिल अहमदलाई पनि उत्तर प्रदेशको सहारनपुरबाट पक्राउ गरिएको थियो। उनी सरकारी मेडिकल कलेजबाट राजीनामा दिएर निजी अभ्यासमा रहेका थिए।

सुरक्षा निकायहरूले विस्फोटका पछाडि जैश-ए-मोहम्मदसँग सम्बन्धित मोड्युलको भूमिका रहेको आशंका गर्दै थप अनुसन्धान अघि बढाइरहेका छन्।

थिमि टाइम्स साप्ताहिक

– छिमेकी तथा आफना साथीभाइको निन्दा गर्ने बानी परापूर्व कालबाटै मानिसको मनोरंजनको विषय बन्दै आएको छ ।

– प्रेमचन्द

सम्पादकीय

मधेसमा एमालेको राजनीतिक, संवैधानिक र नैतिक पतन

मधेस प्रदेशमा नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (एमाले)द्वारा गरिएको मुख्यमन्त्री नियुक्ति र त्यसपछिको शपथ ग्रहण समारोहले नेपाली संघीय राजनीतिक संरचनामाथि गम्भीर प्रश्न उठाएको छ। प्रदेश प्रमुखले संविधानको भावना र संसदीय परम्पराको अवहेलना गर्दै बिहानै स्थानीय बारमा एमाले नेताबाट शपथ ग्रहण गराएको घटनाले संघीय अभ्यासको नैतिकता र वैधानिक मर्यादामा ठुलो आघात पुऱ्याएको छ। यो केवल एउटा राजनीतिक हास्यास्पद दृश्य होइन, संविधान र लोकतान्त्रिक प्रणालीप्रतिको अवज्ञाको प्रतीक पनि हो।

संविधानलाई सत्ता स्वार्थअनुसार व्याख्या गर्ने प्रवृत्ति एमालेमा नयाँ होइन। संवैधानिक मर्यादाभन्दा सत्ता प्राथमिक ठान्ने संस्कार यस दलमा गहिरो रूपमा जरा गाडेर बसेको देखिन्छ। पूर्व प्रधानमन्त्री खड्गप्रसाद ओलीलाई तत्कालीन राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले संविधानविपरीत नियुक्त गरेको प्रसङ्ग आज पनि नेपाली राजनीतिक चेतनामा ताजा छ। मधेसमा हालको घटनाले त्यसै प्रवृत्तिको पुनरावृत्ति स्पष्ट देखाएको छ।

संविधानविपरीत कार्य गरेकी प्रदेश प्रमुख सुमित्रा सुवेदी भण्डारीलाई पदमुक्त गर्ने सरकारको निर्णय तत्काल र विवेकपूर्ण मान्न सकिन्छ। अब नयाँ प्रदेश प्रमुख नियुक्तिपछि संविधानअनुसारको प्रक्रिया सुरु हुने अपेक्षा गर्न सकिन्छ। यद्यपि, मधेसको राजनीतिक संस्कृतिमा जरा गाडेको अवसरवाद र सत्तालोलुप मानसिकता अभै मूल समस्या बनेको छ। राजनीतिकरूपमा सचेत मतदाताले बारम्बार त्यही भ्रष्ट र स्वार्थी नेताहरूलाई पुनः सत्तामा पुऱ्याउँदै आएका छन्, जसको परिणामस्वरूप संघीयता र लोकतान्त्रिक मूल्यहरू निरन्तर कमजोर बन्दै गएका छन्।

जेन-जी आन्दोलनपछि मधेसमा स्थापित दलहरूले संघीयता सुदृढ गर्ने प्रयास प्रारम्भमा उत्साहजनक थियो। तर, विश्वासको मत लिन नपाउँदै आफ्नै दलबाट असहयोग सुरु हुनु र सरकार ढल्नु राजनीतिक अस्थिरताको अर्को रूप बन्यो। यस अवस्थामा एमालेको गैरसंवैधानिक कदमले संघीय संरचनाको स्थायित्व नै संकटमा पार्ने जोखिम बोकेको छ।

संविधान खारेज भए लोकतन्त्र कहिल्यै नफर्कने होइन, तर संघीयताको पुनःस्थापना अत्यन्त कठिन हुनेछ – यो यथार्थ मधेसका नेताहरूले गहिरो रूपमा बुझ्नुपर्छ। अहिलेको प्राथमिकता सत्ताको खेल होइन, संविधानको रक्षा र संघीयताको जरो मजबुत पार्नु हो।

सर्वोच्च अदालतमा यस प्रकरणबारे मुद्दा चलि्रहेको छ। संविधानको धारा १६८(२) स्पष्ट रूपमा भन्छ कि जबसम्म त्यसअनुसार सरकार गठनको सम्भावना बाँकी छ, तबसम्म उपधारा (३) अन्तर्गत सबैभन्दा ठूलो दलका नेतालाई बोलाउन मिल्दैन। त्यसैले अदालतको निर्णय आउँदासम्म कुनै पनि राजनीतिक हतारो संविधानविपरीत ठहरिनेछ।

नेपालको संविधानले प्रदेशमा सरकार गठन असफल भए संघीय सरकारलाई प्रत्यक्ष शासन गर्ने अधिकार दिएको छैन। त्यसैले मधेसमा नयाँ सरकार गठन संसद् प्रक्रियामार्फत नै हुनुपर्छ। यदि त्यो सम्भव नहुने अवस्था आयो भने, लोकतान्त्रिक रूपमा नयाँ निर्वाचन अपरिहार्य हुनेछ।

संघीयताको मर्म र संविधानको आत्मालाई सम्मान गर्ने जिम्मेवारी सबै राजनीतिक दलहरूको हो। एमालेको असंवैधानिक अभ्यासविरुद्ध मधेस केन्द्रित दलहरू र नेपाली कांग्रेसले सत्ताको लोभभन्दा माथि उठेर राष्ट्रिय जिम्मेवारी निर्वाह गर्नुपर्छ। राजनीतिक नेतृत्वले आफ्नो स्वार्थभन्दा देश र संविधानको दीर्घकालीन हितलाई प्राथमिकता दिन सके मात्र संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको आधार सुदृढ हुनेछ। जनताले अब खोक्रा नारा होइन, इमानदार नेतृत्व र संवैधानिक उत्तरदायित्वको अपेक्षा गरेका छन्।

जेन-जी विद्रोहको दुई महिना : अनिश्चिततातिर मुलुक

● *नाशायण अर्याल*

काठमाडौँ- जेन-जी पुस्ताका युवाले भदौ २३ र २४ मा गरेको ‘विद्रोह’का कारण त्यसबेलाको सरकार नै ढल्यो । यो आन्दोलनका क्रममा भएको विध्वंश र आगजनीले सम्पूर्ण राज्यसत्ता नै कमजोर बन्न पुग्यो ।

जेन-जी पुस्ताका युवाहरूले गरेको उक्त ‘विद्रोह’ अब २ महिना पुगेको छ । तर, विडम्बना यति लामो समयसम्म देशले कुनै स्पष्ट राजनीतिक निकासको दिशा लिन सकेको छैन । मुलुक थप अनिश्चितको भुमरीमा फस्न पुगेको भन्ने आशंका पैदा भएको छ ।

जेन-जी ‘विद्रोह’ले दुईतिहाइको सरकार ढालेपछि राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलले फागुन २१ मा निर्वाचन गर्ने सर्तमा सुशीला कार्कीको नेतृत्वमा चुनावी सरकार बनाए ।

तर, राजनीति समझदारीमा देखिएको समस्या, सरकारको अपूर्णता र शान्ति सुरक्षाको चुनौतीका कारण चुनाव हुन्छ भन्नेमा धेरैले आशंका व्यक्त गरेका छन् ।

यसका साथै, सरकारले जेन-जी ‘विद्रोह’को नयाँ जनादेशका आधारमा नयाँ शन्देश दिनेगरी कामको सुरुवात गर्न पनि सकेको छैन । जसले आम मानिसमा थप निराशा पैदा हुनसक्नेमा पनि धेरैले चिन्ता गरेका छन् ।

‘विद्रोह’लाई संस्थागत गर्न सरकार नै अनुदार सरकारले मन्त्रिपरिषद्को बैठकमार्फत् जेन-जी ‘विद्रोह’को क्रममा मृत्यु भएका ४५ जनालाई शहीद घोषणा गर्ने निर्णय गरेको छ । आन्दोलनमा घाइतेहरूको उपचारमा सहयोग गर्ने व्यवस्था पनि मिलाएको छ ।

तर, जेन-जी पुस्ताका युवाहरूले भदौ २३ र २४ मा गरेको ‘विद्रोह’लाई संस्थागत गर्ने विषयमा सरकार नै अनुदार भएको देखिन्छ । भदौ २३ र २४ को ‘आन्दोलन वा घटना’लाई ‘विद्रोह’ भन्ने वा ‘आन्दोलन’ भन्ने वा ‘षडयन्त्रमूलक आपराधिक गतिविधि’ भन्नेमा दलहरूबीच चर्को मत भिन्नता छ ।

तर, त्यही विद्रोहको आधारमा बनेको सरकारले इतिहासमा लिपिवद्ध गर्न सम्बन्धित पक्षसँग आवश्यक सम्झौता गराउने र त्यसलाई दस्तावेजीकरण गर्नेतर्फ इच्छा नगरेको देखिन्छ ।

जसका लागि आवश्यक आवश्यक वातावरण तयार गर्ने दिशामा सरकारका गतिविध लक्षित भइरहेका छैनन् । जसले गर्दा सम्भवतः नेपालको इतिहासमा नै सबैभन्दा छोटो समयमा ठूलो क्षति भएर सत्ता विप्लव भएको ‘विद्रोह’ इतिहासमा लिपिवद्ध नहुने सम्भावना देखिएको छ ।

‘जेन-जी विद्रोह’लाई संस्थागत गर्ने विषयमा सरकारकै अनुदारका कारण केही राजनीतिक दल र विभिन्न पक्षहरूले ‘आपराधिक घटना’को रूपमा चित्रित गर्ने सम्भावना बढ्न गएको छ ।

निर्वाचन अनिश्चित जेन-जी ‘विद्रोह’पश्चात सुशीला कार्की नेतृत्वको सरकारले पाएको मुख्य म्यान्डेट आगामी फागुन २१ मा प्रतिनिधिसभाको निर्वाचन गर्ने हो । तर, फागुन २१ मा निर्वाचन हुन्छ भन्ने कुरामा मुख्य दलहरू दुष्क छैनन् ।

नेकपा एमालेले केन्द्रीय समितिको बैठकबाट पारित

गरेको दस्तावेजमा नै निर्वाचन हुनेमा आशंका व्यक्त गरेको छ । नेपाली कांग्रेसका केही नेताहरूले पनि अहिलेको परिस्थितिमा निर्वाचन हुनेमा आशंका व्यक्त गरेका छन् ।

जेन-जी ‘विद्रोह’को क्रममा प्रहरीबाट लुटिएका हजारौँ थान गोली र सयौँ थान हतियार अबै फिर्ता भएका छैनन् । साथै, ‘विद्रोह’को क्रममा भागेका हजारौँ कैदीलाई पनि दुई महिना लामो अवधिसम्म प्रहरीले पक्राउ गर्न सकेको छैन ।

हराएका हतियार र भागेका कैदीको कारण आगामी चुनाव शान्तिपूर्ण हुन्छ भन्ने विषयमा सबैपक्ष दुष्क हुने अवस्था नबनेको देखिन्छ । त्यही विषयलाई लिएर गृहमन्त्री ओमप्रकाश अर्यालले नै राजनीतिक दलले हराएका हतियार र भागेका कैदी प्रयोग नगर्ने स्वघोषणा गर्नुपर्ने भनेर सार्वजनिक अभिव्यक्ति दिएका छन् । जसले सम्भावित जोखिमको आशंकालाई थप बढाउने काम गरेको छ ।

सुशासनको सुरुवातमा सरकार कमजोर जेन-जी ‘विद्रोह’ पश्चात भदौको २७ गते राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलले सुशीला कार्कीलाई प्रधानमन्त्रीमा नियुक्त गरेका थिए । संविधानअनुसार प्रधानमन्त्री कार्कीले २५ सदस्यीयसम्म मन्त्रीपरिषद् बनाउन सकिछन् ।

उनले यो बीचमा २ पटकसम्म मन्त्रिपरिषद् विस्तार गरिन् । तर, अहिलेसम्म उनले जम्मा १० सदस्यीय मात्रै मन्त्रिपरिषद् बनेको छ । जसले गर्दा देश र जनतासँग जोडिएका आधारभूत र अत्यावशकीय काम गर्ने मन्त्रालय खाली हुन पुगेका छन् ।

सामाजिक सञ्जालविरुद्धको विषयलाई लिएर सुरु भएको भए तापनि सामाजिक सञ्जालमा जेन-जी पुस्ताको क्याम्पिङ भ्रष्टाचारविरुद्धमा र सुशासनको पक्षमा बढी देखिएको थियो ।

तर, त्यही जेन-जी ‘विद्रोह’को आधारमा बनेको सरकारका प्रधानमन्त्रीदेखि मन्त्रीले भने सरकार निर्माण भएको दुई महिना पुग्न लाग्दासमेत आफ्नो सम्पत्ति विवरण सार्वजनिक गरेका छैनन् ।

सरकार बनेको ६० दिनभित्र सार्वजनिक गर्ने प्रचलन रहेको त्यो प्रचलनलाई वर्तमान सरकारले पनि ६० दिन नै पछिरेहेको हो वा होइन त्यो हेर्न नै बाँकी छ ।

मन्त्रिपरिषद्का सदस्यले आफ्नो सम्पत्ति सार्वजनिक गर्ने अभ्यास ०४६ सालको आन्दोलनपछि बनेको सरकारले सुरुवात भएको हो । तर, विगतमा केपी ओली नेतृत्व लगायत केही सरकारले त्यो अभ्यासलाई उल्लंघन गर्ने काम पनि गरेका छन् ।

सुशीला कार्कीले ‘विद्रोह’ पछि सरकारको नेतृत्व गरेपछि अहिले उनले विगतमा दिएको एउटा अर्न्तवार्ताको अंश सामाजिक सञ्जालमा निकै भाइरल बनेको छ ।

जुन अर्न्तवार्तामा उनले प्रधानमन्त्रीले चाहेको अवस्थामा ५ दिनमा नै भ्रष्टाचार नियन्त्र गर्न सकिने बताएकी थिइन् ।

तर, कार्की नेतृत्वको सरकारले नेपाली राजनीतिमा सबैभन्दा जटिल रूपमा भाँगिएको भ्रष्टाचारको अनुसन्धान र न्यूनीकरण गर्ने विषयमा कुनै स्पष्ट कदमसमेत

चाल्न सकेकी छैनन् । जसले उनको सुशासनप्रतिको प्रतिबद्धतामा प्रश्न गर्ने ठाउँ पैदा गरेको छ ।

त्यतिमात्रै नभएर उर्जा सहित ३ वटा मन्त्रालयको नेतृत्व सम्हालेका कुलमान धिसिङले मन्त्रिपरिषद्बाटै निर्णय गराएर नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको नेतृत्व परिवर्तन गर्ने काम गरे ।

उनले विगतमा आफूसँग टकराएका कतिपय कर्मचारीको जिम्मेवारी नै हेरफेर गर्ने काम गरे । जुन विषयले सरकारको प्रतिघोषपूर्ण व्यवहार भएको भनेर सामाजिक सञ्जालसम्म आलोचना पनि भएको छ । तर, कार्कीले सो विषयमा कुनै प्रतिक्रिया दिएको छैनन् ।

जेन-जीमै विभाजन परम्परागत राजनीतिक शक्तिमाथि औँला ठड्याउँदै राज्यसत्तामा उलटफेर गर्न सफल जेन-जी विद्राहमार्फत स्थापित भएका युवाहरू विभाजित बन्न पुगेका छन् ।

जेन-जी ‘विद्रोह’पूर्व सामाजिक सञ्जालमा भएको क्याम्पिङमा चर्चामा रहेका मिराज ढुंगानाले छुट्टै दल दर्ता गर्ने प्रक्रिया अगाडि बढाएका छन् । अर्की स्थापित जेन-जी नेतृत्व रक्षा बमले छुट्टै जेन-जी समूहको निर्माण गरेकी छन् । अन्य विभिन्न नामका जेन-जी संगठनहरू पनि धमाधम घोषणा गरिरहेका छन् ।

समग्र दृष्टिकोणमा उनीहरूबीच मतैक्यको अभाव देखिएको छ । यसका साथै, उनीहरूमा समन्वयकारी भूमिका र सबैलाई स्वीकार्ने क्षमताको अभाव देखिँदा यतिबेला आधा दर्जन बढी जेन-जी संगठनहरू एकैपटक अस्तित्वमा आउने प्रयत्न गरेका छन् । जसले गर्दा जेन-जी ‘विद्रोह’लाई संस्थागत गर्ने विषयमा समस्या छ ।

जेन-जी विरुद्धमा एमाले ०७९ सालमा भएको प्रतिनिधिसभा निर्वाचनमा समानुपातिकतर्फ सबैभन्दा मत हासिल गरेको नेकपा एमालेले जेन-जी ‘विद्रोह’लाई एउटा षडयन्त्रमूलक घटनाका रूपमा चित्रित गर्न खोजेको छ ।

उसले पार्टीको औपचारिक बैठकमार्फत् नै प्रतिनिधिसभाको विघटन असंवैधानिक र अलोकतान्त्रिक भएको निष्कर्ष निकालेको छ ।

यसका साथै एमालेले संसद पुर्नस्थापनालाई आफ्नो मुख्य कार्यसूचीको रूपमा अगाडि सारेको छ । फागुन २१ गते प्रतिनिधिसभाको निर्वाचन हुन नसक्ने निष्कर्ष पनि निकालेको छ ।

अर्कातिर एमालेले जेन-जी विद्रोहले राजनीतिक दलमा माग गरेको नेतृत्वको पुस्तान्तरणलाई पनि अस्वीकार गरिदिएको छ । शुक्रबार एमालेको बुद्धिजीवी संगठनको कार्यक्रममा बोल्दै अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीले पार्टीले मसिरमा गर्ने महाधिवेशनमा पनि आफूले मात्रै विचार राख्ने र उक्त विचारमाथि पनि छलफल गर्न नपाइने बताए । जसले आगामी दिनमा एमाले वर्तमान स्वरूप र विचारमा नै निरन्तर अगाडि बढ्ने स्पष्ट पारेको छ ।

मुलुककै ठूलो पार्टी एमाले र सरकारबीच तनाव बढ्दा पनि त्यसले राष्ट्रिय राजनीतिलाई असात बनाउन पुगेको देखिन्छ ।

जेन-जीवारे कांग्रेस अबै विचारविहीन

जेन-जी ‘विद्रोह’मार्फत् सत्ताच्युत भएपछि कांग्रेस पार्टी आन्तरिक किचलोमा गहिरोगरी फस्दै गएको छ । पार्टीमा महामन्त्री गगन थापा, विश्वप्रकाश शर्मा लगायतको समूहले नेतृत्व हस्तान्तरणको चर्चा गर्दै नियमित वा विशेष महाधिवेशन माग गरेपछि नेतृत्व विभाजित बन्न पुगेका छन् ।

विशेषगरी शेरबहादुर निकट रहँदै आएका नेतृत्व समूह, गगन थापाको नेतृत्व समूह र डा. शेखर कोइरालानिकट नेतृत्व समूहबीच आगामी पार्टी कसरी नियन्त्रणमा लिने भन्ने होडवाजी चलेको देखिन्छ । जसका कारणले कांग्रेसले अहिलेसम्म जेन-जी ‘विद्रोह’ र ‘विद्रोह’ले उठान गरेको मुद्दालाई कसरी सम्बोधन गर्ने भन्ने विषयमा स्पष्ट धारणा बनाएको छैन ।

विगतका विभिन्न आन्दोलन र ती आन्दोलनपछिको व्यवस्थापनमा महत्वपूर्ण एवम् निर्णायक भूमिका निर्वाह गरेको नेपाली कांग्रेस यतिबेला आन्तरिक समस्यामा फस्दा राजनीतिक समझदारीमा समस्या भएको देखिन्छ । आगामी दिनमा नेपाली कांग्रेसले कसरी र कस्तो निर्णय गर्छ भन्ने कुराले देशको आगामी राजनीतिक निकासमा सकारात्मक वा नकारात्मक प्रभाव पर्ने देखिन्छ ?

जेन-जी विद्रोह भन्ने माओवादीसहितका दल पनि चारतिर

जेन-जी पुस्ताका युवाहरूले भदौ २३ र २४ गते गरेको ‘विद्रोह’लाई तत्कालीन नेकपा (माओवादी केन्द्र) का अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल ‘प्रचण्ड’ले ‘विद्रोह’का रूपमा टिप्पणी गरेका थिए । यद्यपि, माओवादी अहिले नेकपा (एकीकृत समाजवाद) सहित विभिन्न आधा दर्जन बढी दलहरूसँग एकता गरेर नेपाली कम्युनिष्ट पार्टी भइसकेको छ ।

अहिले एक भएका ती माओवादी र नेकपा एकीकृत समाजवादीले झण्डै एकै स्वरमा आगामी फागुन २१ गते निर्वाचन हुनुपर्ने धारणा पनि सार्वजनिक गरेका थिए ।

त य स त ै , चौथो ठूलो दल रास्वपाले पनि जेन-जी आन्दोलनलाई विशेषगरी एमालेको तुलनामा सकारात्मक ढंगले संश्लेषण गरेको छ । उक्त पार्टीले आगामी फागुन २१ गते निर्वाचन हुनुपर्ने भन्दै चितवनमा बसेको केन्द्रीय समितिको बैठकबाट निर्णय नै गरेको छ ।

जेन-जी ‘विद्रोह’पछि राप्रपा गुटहरूमा विभाजित भइरहेको छ भने डा. सीके राउतको पार्टी पनि अनौपचारिक रूपमा विभाजित जस्तै बन्न पुगेको छ । त्यस्तै, रेशम चौधरीले आफ्नै नेतृत्वमा नयाँ पार्टी निर्माण गरेका छन् । पछिल्लो समयमा महन्थ ठाकुर नेतृत्वको लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टीले प्रभावकारी उपस्थिति देखाउन सकेको देखिँदैन ।

जसले गर्दा कांग्रेस-एमालेबाहेक दलले पनि राष्ट्रिय परिस्थितिको विषयमा समान धारणा र सहकार्य गर्न सकेको देखिँदैन । उनीहरूबीचमा एकअर्कालाई अस्वीकार गर्ने र आफ्नो मात्रै नेतृत्व कसरी स्थापित गर्न सकिन्छ भन्ने दाउमा चलि्रहेको छ । जसले पनि राष्ट्रिय राजनीतिक परिस्थितिमा निर्माण भएको अनिश्चिततालाई थप टेवा दिएको छ ।

खबरबिवाट

ललितपुरमा आगलागी आपतकालीन सूचना प्रणाली सुरु

ललितपुर । ललितपुर महानगरपालिकाले आगलागी र अन्य विपद्मा छिटो सूचना प्रवाह र क्षति नियन्त्रणलाई सहज बनाउन “आगलागी आपतकालीन सूचना प्रणाली” सुरु गरेको छ।

महानगर प्रमुख चिरीबाबु महर्जनले मंगलबार पाटन दरबार क्षेत्रमा स्वीच जडान गरी उक्त प्रणालीको औपचारिक शुभारम्भ गरेका हुन्। प्रणालीको प्रारम्भिक परीक्षणका क्रममा उनले यसले विपद्का समयमा तत्काल सूचना उपलब्ध गराएर उद्धार र नियन्त्रण कार्यमा महत्वपूर्ण सहयोग पुऱ्याउने विश्वास व्यक्त गरे।

“हामीले यो प्रणालीलाई परीक्षणस्वरूप सञ्चालनमा ल्याएका छौं। यसको कार्यक्षमता प्रभावकारी देखिए ललितपुर महानगरका सबै चोकमा विस्तार गर्ने योजना छ,” प्रमुख महर्जनले बताए। उनका अनुसार महानगरले विपद् व्यवस्थापनका क्षेत्रमा निरन्तर सुधार गर्दै आएको छ र आगलागी नियन्त्रणका लागि दुईवटा नयाँ दमकल खरिद गर्ने निर्णय समेत गरिएको छ।

यसअघि महानगरले आकस्मिक गुनासो तथा सूचना प्राप्त गर्नका लागि ११३१ नम्बरको टोल-फ्री सेवा सञ्चालनमा ल्याइसकेको छ।

अग्निनियन्त्रक राजकुमार ठकुरीका अनुसार, एलएमसी मोबाइल एपमार्फत स्वीच थिचिएको सात सेकेन्डमै महानगरको प्रहरी कन्ट्रोलमा साइरन बज्ने प्रणाली जडान गरिएको छ। विद्युत् आपूर्ति बन्द भए पनि ४८ घण्टासम्म सञ्चालनमा रहोस् भनेर ब्याट्री ब्याकअपको व्यवस्था गरिएको उनले जानकारी दिए।

हाल मंगलबजार क्षेत्रमा नमूना रूपमा सञ्चालनमा ल्याइएको यो प्रणालीलाई क्रमशः टोलटोल, उद्योग तथा कलकारखानामा विस्तार गर्ने तयारी भइरहेको महानगरले जनाएको छ।

भक्तपुरका चारै नगरपालिकामा एमालेको नगरस्तरीय जनसभा सम्पन्न

भक्तपुर । नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले) को केन्द्रीय निर्देशनअनुसार भक्तपुर जिल्लाका चारै नगरपालिकामा मंगलबार नगरस्तरीय जनसभा सम्पन्न भएका छन्। सूर्यविनायक, मध्यपुर थिमी, चाँगुनारायण र भक्तपुर नगरपालिकामा एकैदिन आयोजित सभामा पार्टीका केन्द्रदेखि स्थानीय तहका नेताहरूले सहभागिता जनाएका थिए।

सूर्यविनायक नगरपालिकाको सभा सूर्यविनायक चोकमा सम्पन्न भयो। कार्यक्रममा पार्टी जिल्ला संयोजक तथा युवा नेता महेश वस्नेत प्रमुख अतिथि थिए। मध्यपुर थिमीको दुई पोखरीमा सम्पन्न कार्यक्रममा भने एमाले केन्द्रीय सदस्य प्रमुख अतिथि रहेका थिए। चाँगुनारायण नगरपालिकाले न्यौपाने गाउँमा तथा भक्तपुर

नगरपालिकाले छुट्टाछुट्टै स्थानमा जनसभा सम्पन्न गरेको जनाइएको छ।

राधिका शाक्य ‘आमा’ दर्शकदीर्घामा सूर्यविनायकको कार्यक्रममा एमाले अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीकी पत्नी राधिका शाक्य (आमा) पनि उपस्थित थिइन्। कार्यक्रम सुरु हुनुअघि नै पुगेकी उनलाई आयोजकले मञ्चमा आसन ग्रहण गर्न अनुरोध गरे पनि उनले मञ्चमा नबसी दर्शकदीर्घाको पहिलो पंक्तिमा बस्ने निर्णय लिइन्।

आयोजक एमाले सूर्यविनायक नगरकमिटीका अध्यक्ष राजु लुब्ज्जार श्रेष्ठले स्वागत मन्तव्यका क्रममा शाक्यले मञ्चमा नबसी देखाएको भद्र स्वभाव प्रशंसा गर्दै “यस्तै भद्र व्यक्तिहरूबाट देश अघि बढ्न सक्छ,” भन्ने टिप्पणी गरे।

‘जेन्जी आन्दोलन’ को मिति उल्टो भनिएपछि चर्चा

अध्यक्ष श्रेष्ठले स्वागत मन्तव्यका क्रममा ‘जेन्जी आन्दोलन’ भदौ २२ र २३ गते भएको बताएका थिए। तर दर्शकदीर्घाबाट केहीले “२२ र २३ होइन, २३ र २४ हो” भन्दै सच्याएका थिए। त्यसवेला श्रेष्ठले मिति विसर्पिका हुन् कि जिब्रो लर्वरिएको हो भन्ने विषयमा दर्शकबीच हल्का चर्चा चलेको थियो।

पूर्वअध्यक्ष मञ्चमा नबसेपछि पार्टीका पूर्व जिल्ला अध्यक्ष राजेन्द्र राजथलालाई आयोजकले पटक-पटक मञ्चमा बस्न आग्रह गरे पनि उनले अस्वीकार गरेका थिए। मञ्च नजिकै दक्षिणतिर रहेका उनले “मञ्चमा बस्नुपर्ने आवश्यक छैन” भन्दै सो प्रस्ताव अस्वीकार गरेका थिए। उनलाई साथमा रहेका कार्यकर्ताहरूले मञ्चमा जान आग्रह गरे पनि उनले गाउनन्, जसका कारण कार्यक्रममा केही समय उनीबारे चर्चा भएको थियो।

छोटो अवधिमै सम्पन्न कार्यक्रम कार्यक्रम मञ्चमा पार्टीका केन्द्रीय सदस्य महेश वस्नेत, निर्मल भट्टराई, जिल्ला उपाध्यक्ष किरण थापा लगायत एक दर्जनभन्दा बढी नेताहरू उपस्थित थिए। सञ्चालन पार्टी सूर्यविनायक नगरकमिटीका सचिव धर्मराज वस्नेतले गरेका थिए।विहान ३ वजे सुरु हुने तय गरिएको कार्यक्रम करिब एक घण्टा हिलो गरी ४ वजे सुरु भएको थियो। कार्यक्रम छोटो तर सक्रिय सहभागितामध्ये एक घण्टाभित्रै सम्पन्न भएको थियो।

एन्फाले वार्ताको प्रत्यक्ष प्रसारण अस्वीकार गरेपछि फुटबल खेलाडी संघद्वारा वार्ता बहिष्कार

काठमाडौँ । अखिल नेपाल फुटबल संघ (एन्फा) ले वार्ताको प्रत्यक्ष प्रसारण गर्न अस्वीकार गरेपछि नेपाल फुटबल खेलाडी संघ (एनएफपीए) ले आज (सोमबार) एन्फासँगको वार्ता बहिष्कार गरेको छ।

ए डिभिजन लिग निर्धारित मितिमै सुरु गर्नुपर्ने मागसहित विहीवार एन्फाविरुद्ध धर्ना तथा विरोध प्रदर्शन गरेको खेलाडी संघले, माग पूरा नभए थप आन्दोलनका कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने चेतावनी दिएको थियो। सोही सन्दर्भमा एन्फाले आज दिउँसो १ बजे वार्ताका लागि बोलाएको थियो।

तर, एन्फाले वार्ताको प्रत्यक्ष प्रसारण गर्न नमानेपछि खेलाडी संघका अध्यक्ष विक्रम लामा

नेतृत्वको टोलीले आफ्नो ७ बुँदे मागपत्र बुझाउँदै वार्ता बहिष्कार गरेको जनाएको छ। टोलीले मागपत्र एन्फाका महासचिव किरण राईलाई बुझाएको हो।

खेलाडी संघका उपाध्यक्ष विकेश कुशुले भने, “हामीले पारदर्शिताका लागि वार्ताको प्रत्यक्ष प्रसारण गर्न अनुरोध गरेका थियौं, तर एन्फाले आन्तरिक विषय भन्दै अस्वीकार गरेपछि हामीले वार्ता बहिष्कार गरेका हौं।”

यसअघि सोमबार बिहानै खेलाडी संघले सामाजिक सञ्जालमार्फत वार्ताको प्रत्यक्ष प्रसारणको माग गर्दै, “सम्पूर्ण खेलाडी र सरोकारवालाहरूको जानकारीका लागि वार्ताको प्रत्यक्ष प्रसारण होस्” भन्ने आग्रह गरेको थियो।

एन्फाले आइतबार जारी गरेको प्रेस विज्ञप्तिमा भने खेलाडी संघलाई संवादका लागि आमन्त्रण गरिएको उल्लेख गरेको थियो। एन्फाले ए डिभिजन क्लबहरूसँग कात्तिक १७ गते भएको सहमतिको सन्दर्भमा खेलाडीहरूले सडकमा गरेको प्रदर्शनप्रति संवेदनशील रहँदै, “लिगसम्बन्धी सबै मुद्दा संवादमार्फत समाधान गर्ने” भनिएको थियो। यसबीच, युवा तथा खेलकुद मन्त्री बब्लु गुप्ताले मंगलबार एन्फा, क्लब, फुटबल खेलाडी संघ, राष्ट्रिय टोलीका कप्तान तथा पूर्वकप्तानलाई सामूहिक छलफलका लागि बोलाएका छन्। मन्त्रालयले ए डिभिजन लिग सञ्चालनका विषयमा सुझाव दिन गठित कार्यदलको प्रतिवेदन हिजो प्राप्त गरेको छ।

तर खेलाडी संघका प्रतिनिधिहरूले भने एन्फा र क्लबले कार्यदलको प्रतिवेदन बुझ्नु अघि नै राष्ट्रिय लिग गर्ने निर्णय गरेकाले बैठकमा सहभागी नभएको बताएका छन्।

एन्फाको साधारण सभाले यस वर्षको ए डिभिजन लिग पुस ९ गतेदेखि सुरु गर्ने निर्णय गर्दै त्यसका लागि बजेट समेत अनुमोदन गरेको थियो। तर पछिल्ला बैठकहरूमा एन्फा र क्लबहरूले पुस ९ देखि राष्ट्रिय लिग सुरु गर्ने र २०८३ पुस ३ गतेबाट ए डिभिजन लिग गर्ने सहमति गरेका छन्।

सो निर्णयविरुद्ध फुटबल खेलाडी संघले “ए डिभिजन लिग नै प्राथमिक हुनुपर्छ” भन्ने मागसहित विरोध कार्यक्रम थालेको हो।

भापा महिला गोल्डकपमा ५८ लाख बढीको टिकट बिक्री

भापा – एलभिडी भापा महिला गोल्ड कप फुटबल प्रतियोगिताले घरेलु महिला फुटबल इतिहासमै टिकट बिक्रीबाट हालसम्मकै सबैभन्दा बढी आम्दानी गरेको छ। प्रतियोगिता अवधिभर दर्शकको उल्लेख्य उपस्थिति रहेकाले आयोजकले कूल ५८ लाख ३ हजार रुपैयाँ टिकट बिक्रीबाट आम्दानी गरेको जनाएको छ।

आयोजक समितिका अध्यक्ष सन्तोष थोप्राका अनुसार भापाको शिवसताक्षीस्थित दुधे रंगशालामा भएको प्रतियोगितामा हरेक खेलमा रंगशाला खचाखच भरिएको थियो। विशेषगरी फाइनल खेलमा अभूतपूर्व भीड रहेको थियो। फाइनल खेलमा मात्रै ३० लाख २ हजार ४ सय रुपैयाँ टिकट बिक्री भएको थियो। त्यस्तै, पहिलो सेमिफाइनलबाट ५ लाख ५० हजार ७ सय रुपैयाँ

र दोस्रो सेमिफाइनलबाट ११ लाख ५ हजार ५ सय रुपैयाँ आम्दानी भएको आयोजकले जनाएको छ।

क्वार्टर फाइनलका चार खेलबाट ११ लाख ४४ हजार ४ सय रुपैयाँ, र उद्घाटन खेलको दिन २ लाख ८८ हजार रुपैयाँ टिकट बिक्री भएको थियो। थोप्राका अनुसार, महिला फुटबलप्रतिको बढ्दो चासो, स्थानीय खेलाडीको सक्रियता र विभागीय टोलीबीचको प्रतिस्पर्धाले दर्शकको आकर्षण उल्लेख्य रूपमा बढाएको हो।

“दर्शकको यस्तो उत्साहले हामीलाई थप जिम्मेवारी थपेको छ,” थोप्राले भने, “महिला फुटबललाई अझ सबल र व्यवस्थित बनाउने हाम्रो लक्ष्य हो।”

उनका अनुसार टिकट बिक्रीबाट संकलित रकम

प्रतियोगिता सञ्चालन, खेलाडी प्रोत्साहन र मैदान व्यवस्थापनमा प्रयोग गरिनेछ। प्रतियोगिताका क्वार्टर फाइनल खेलमा साधारण टिकट दर रु १०० र २००, भिआइपीका लागि रु १,००० तोकिएको थियो। सेमिफाइनलमा साधारण टिकट रु २०० र ३००, र फाइनलमा रु ३०० र ५०० निर्धारण गरिएको थियो।

कात्तिक १७ गतेदेखि सुरु भएको भापा महिला गोल्डकपमा ८ टोलीले सहभागिता जनाएका थिए। रोमाञ्चक फाइनलमा नेपाल पुलिस क्लबले एपिएफलाई १-० ले हराउँदै उपाधि हात पारेको थियो। पुलिसकी मिना देउवाको निर्णायक गोलले टोलीलाई जित दिलाएको थियो।

उपाधिसँगै नेपाल पुलिस क्लबले १० लाख १० हजार रुपैयाँ नगद पुरस्कार प्राप्त गरेको छ।

अत्यधिक चिनीले बढाउँछ मुटुरोग र मधुमेहको जोखिम

काठमाडौँ - विश्वभरका मानिसहरू दैनिक अत्यधिक चिनी सेवन गरिरहेका छन्, प्रायः आफूलाई थाहा नै नपार्छ। दही, पाउरोटी, केचप, स्मूदी, जुस, र विभिन्न ससमा लुकेको चिनीको मात्रा अत्यधिक रहेको तथ्य स्वास्थ्य विज्ञहरूले औल्याएका छन्। यसले दीर्घकालमा टाइप-२ मधुमेह, मुटुरोग र क्यान्सरको जोखिम तीव्र गतिमा बढाउन सक्छ।

विश्व स्वास्थ्य सङ्गठन (डब्ल्युएचओ) का अनुसार, वयस्कले दैनिक ३० ग्रामभन्दा बढी ‘फ्री सुगर’ सेवन गर्नु हुँदैन। तर आधुनिक जीवनशैली, प्रशोधित खानेकुराको बढ्दो प्रयोग र मिठासयुक्त पेय पदार्थप्रति आकर्षणका कारण अधिकांश मानिसले यो सिफारिसको दोब्बरभन्दा बढी चिनी सेवन गरिरहेका छन्।

‘फ्री सुगर’ भनेको खाना वा पेय पदार्थमा थपिएको चिनी हो, जसमा मह, सिरप, फलको जुस, कन्सन्ट्रेट र अन्य मिठासयुक्त पदार्थहरू पनि पर्छन्। यी पदार्थले शरीरमा ब्लड सुगर छिटो बढाउँछन्, जसले दीर्घकालमा इन्सुलिन प्रतिरोध, मोटोपन र मधुमेहजस्ता रोग निम्त्याउँछ।

हालै द ल्यान्सेट मेडिकल जर्नलमा प्रकाशित अध्ययनअनुसार, सन् २०३५ सम्म विश्वका आधाभन्दा बढी वयस्क र करिब एक तिहाइ बालबालिका अधिक तौल वा मोटोपनसँग जुध्ने अनुमान गरिएको छ। यसले मधुमेह, मुटुरोग र अन्य दीर्घरोगहरूको बोझ विश्व स्वास्थ्य प्रणालीका लागि चुनौतीपूर्ण बन्न सक्ने चेतावनी दिइएको छ।

स्वास्थ्य विज्ञहरूले चेतावनी दिएका छन् कि प्रशोधित तथा अल्ट्रा-प्रशोधित खानेकुरामा अपेक्षा नगरी पनि चिनी मिसाइएको हुन्छ। स्वाद बढाउन, दीर्घकालसम्म सुरक्षित राख्न वा बनावट सुधार्नका लागि चिनी प्रयोग गरिन्छ। यस्ता खानेकुरा बारम्बार सेवन गर्दा शरीरमा बोसो बढ्ने, इन्सुलिन असन्तुलन हुने र अंगभित्र बोसो जम्मा हुने जोखिम रहन्छ।

युकेको नेशनल हेल्थ सर्भिस (ल्ज्क) का अनुसार, ओट्स, फलको जुस, नट्स र दहीजस्ता स्वस्थ देखिने नास्तामा पनि कहिलेकाहीँ ‘फ्री सुगर’को मात्रा दिनभरको सिफारिस भन्दा बढी हुन सक्छ। यसैले विज्ञहरूले सामग्री सूची ध्यानपूर्वक हेर्ने र ‘सफा खानेकुरा’ रोज्ने सुझाव दिएका छन्।

अमेरिकाको सेन्टर फर डिजिज कन्ट्रोल (ऋम्म्) का तथ्यांकअनुसार, अमेरिकामा करिब ६४ प्रतिशत वयस्क दैनिक रूपमा चिनीयुक्त पेय पदार्थ सेवन गर्छन्। यस्तै प्रवृत्तिले मोटोपन र मधुमेहको दर बढाएको देखिन्छ। भारत, चीन र नेपालमा पनि प्रशोधित र बोतलबन्द खानेकुराको बढ्दो चलनले यस्तै समस्या निम्त्याइरहेको छ।

डब्ल्युएचओले सिफारिस गरेअनुसार दैनिक कूल क्यालोरीको १० प्रतिशतभन्दा कम मात्र चिनीबाट आउनु पर्छ, र अझ राम्रो स्वास्थ्यका लागि ६ प्रतिशतभन्दा कम राख्नुपर्छ। एक कप जुस, केही चम्मच केचप वा एउटा बिस्कुटले नै दिनभरको सिफारिसित चिनीको मात्रा पूरा गर्न सक्छ।

दिमागलाई कम्प्युटरजस्तै तेज बनाउने बदामहरू, आजैबाट खान सुरु गर्नुहोस्

काठमाडौँ - बालबालिका, कामकाजी युवायुवतीदेखि वृद्धवृद्धासम्म सबैले चाहने कुरा हो सक्रिय, तेज र स्मरणशक्ति बलियो दिमाग। पोषणविद्हरूका अनुसार, केवल अभ्यास र निद्राले मात्र होइन, सही आहारले पनि मस्तिष्कको कार्यदक्षता उल्लेखनीय रूपमा सुधार गर्न सक्ने प्रमाणित भइसकेको छ।

विशेषज्ञहरूका अनुसार, केही विशेष प्रकारका बदामहरू दैनिक सेवन गर्दा स्मरणशक्ति बलियो हुनुका साथै एकाग्रता र मनोबलमा सुधार आउँछ।

कुन बदाम केका लागि लाभदायक?

बदाम : स्मरणशक्ति र मानसिक तन्दुरुस्तीका लागि लाभदायक। बदाममा पाइने ओमेगा-३ फ्याटी एसिड, भिटामिन ई र एन्टिअक्सिडेन्टले मस्तिष्कका कोषहरूलाई पोषण दिन्छ। भिजाएर बिहान खाने बानीले दिमागको नसाहरू सक्रिय बनाउँछ। विशेषगरी बच्चाहरूका लागि स्नायु प्रणाली सुदृढ हुने हुँदा फाइदाजनक मानिन्छ।

पिस्ता : सोच्ने र बुझ्ने क्षमतामा सुधार ल्याउँछ। पिस्तामा फाइबर, हेल्दी फ्याट र एन्टिअक्सिडेन्ट प्रचुर मात्रामा पाइन्छ। यसले सिकने क्षमता, स्मरणशक्ति र दिमागको चुस्ती बढाउँछ।

काजु : तनाव घटाउने र निद्रा सुधार गर्ने गुण भएको मानिन्छ। काजुमा पाइने ट्रिप्टोफान नामक एमिनो एसिडले सेरोटोनिन हर्मोन उत्पादनमा मद्दत गर्छ। यसले मूड सन्तुलन, तनाव नियन्त्रण र निद्राको गुणस्तर सुधार्ने काम गर्छ।

ओखर : मस्तिष्कका कोषहरूको सुरक्षा र कार्यक्षमताका लागि उपयोगी। ओखरमा उच्च मात्रामा ओमेगा-३ फ्याटी एसिड पाइन्छ। यसले स्नायु प्रणाली बलियो बनाउने, डिप्रेसन कम गर्ने र मस्तिष्कको कार्य क्षमता बढाउने काम गर्छ।

विशेषज्ञहरूका अनुसार, बदाम वा अन्य ड्राई फ्रुट्स काँचो, भिजाएर वा हल्का टोस्ट गरेर खानु सबैभन्दा लाभदायक हुन्छ। दैनिक २०-३० ग्राम (एक मुट्ठी बराबर) मिश्रित बदाम खान सिफारिस गरिएको छ। बिहान खाली पेटमा भिजाएका बदाम र बेलुकातिर पिस्ता वा काजु खाने बानी स्वास्थ्यका लागि लाभदायक हुन्छ।

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली !!!

जन्म मिति :
वि.सं. १९९४, वैशाख १२ गते ।

स्वर्गारोहण मिति :
वि.सं. २०८२, कात्तिक २२ गते ।

दिवंगत कृष्णलक्ष्मी श्रेष्ठ

यस ओस्ला बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.का सञ्चालक समिति सदस्य, ओस्ला नेपालका कार्यसमिति सदस्य तथा ओस्ला फण्डका कोषाध्यक्ष श्री सम्बुजय श्रेष्ठका ममतामयी आमा, र ओस्ला साकोसको महिला उप-समितिका सदस्य यमुना श्रेष्ठका सासुआमा कृष्ण लक्ष्मी श्रेष्ठको मिति २०८२ कात्तिक २२ गते शनिबारका दिन दद वर्षको उमेरमा स्वर्गारोहण भएकोमा गहिरो दुःख व्यक्त गर्दै मृतआत्माप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं । साथै यस दुखद घडीमा शोकसन्तप्त परिवारजनप्रति धैर्यधारण गर्न सक्ने शक्ति मिलोस भन्ने कामनासहित भावपूर्ण समवेदना प्रकट गर्दछौं ।

OSLA

Saving & Credit Co-operative Ltd.

ओस्ला बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.

मध्यपुर थिमि-४, भक्तपुर, फोन नं. ०१-६६३६५४५, ०१-६६३८०३१

ओस्ला नेपाल

मध्यपुर थिमि, भक्तपुर

ओस्ला फण्ड

मध्यपुर थिमि, भक्तपुर

परिवार

प्रकाशक/कार्यकारी सम्पादक: दीपक श्रेष्ठ, सम्पादक: दीपिका श्रेष्ठ, व्यवस्थापक: दिवस श्रेष्ठ, कार्यालय: सुन्दरनगर, मध्यपुर थिमि-३, भक्तपुर, फोन: ६६३३६५२, ९८५११०२२७३,
मज्जा: प्रिन्ट स्काई, रक्तकाली, काठमाडौं । News Portal : www.thimitimes.com.np/